

**WOMEN'S ROLE IN DEVELOPMENT
SOCIAL ECONOMY IN THAI NGUYEN PROVINCE**

Hoang Thi My Hanh, Le Thi Anh

Thai Nguyen University of Education, Viet Nam

Email address: hanhhtm@tmue.edu.vn

DOI: <https://doi.org/10.51453/2354-1431/2021/630>

Article info

Received: 25/1/2021

Revised: 25/2/2022

Accepted: 5/3/2022

Keywords:

*Thai Nguyen, Women's
role, economy, society,
culture*

Abstract:

Throughout the nation's history, Vietnamese women in general and Thai Nguyen women in particular have made great contributions to the cause of the national liberation struggle and national construction. In wartime, women are brave soldiers, in peacetime, they are laboring heroes working together to build a richer and more beautiful country. Especially, in the current trend of integration and development, women continue to promote and affirm their great role in socio-economic development. Women have participated in all fields of economy, politics, culture, society, security and defense..., affirming their role in family and society. The article researches the role of women in Thai Nguyen province in the economic development of Thai Nguyen province. This is a period in the renewal period in which the Thai Nguyen women's movement has made new breakthroughs. And achieved many important achievements, contributing to the economic development of the province, thereby affirming the position and role of women in Thai Nguyen province in the period of accelerating industrialization - modernity. nationalization and international integration

VAI TRÒ CỦA NGƯỜI PHỤ NỮ TRONG PHÁT TRIỂN KINH TẾ - XÃ HỘI TỈNH THÁI NGUYÊN

Hoàng Thị Mỹ Hạnh, Lê Thị Anh

Trường Đại học Sư phạm Thái Nguyên, Việt Nam

Địa chỉ Email: hanhhtm@tmue.edu.vn

DOI: <https://doi.org/10.51453/2354-1431/2021/630>

Thông tin bài viết	Tóm tắt
<p>Ngày nhận bài: 25/1/2021</p> <p>Ngày chỉnh sửa: 25/2/2022</p> <p>Ngày duyệt đăng: 5/3/2022</p>	<p>Trong suốt chiều dài lịch sử dân tộc, phụ nữ Việt Nam nói chung, phụ nữ tỉnh Thái Nguyên nói riêng đã có những đóng góp to lớn trong sự nghiệp đấu tranh giải phóng dân tộc xây dựng đất nước. Trong thời chiến, người phụ nữ là những chiến sĩ dũng cảm, trong thời bình họ là những anh hùng lao động cùng chung tay xây dựng đất nước ngày càng giàu đẹp. Đặc biệt, trong xu thế hội nhập và phát triển hiện nay, phụ nữ tiếp tục phát huy và khẳng định vai trò to lớn của mình đối với sự phát triển kinh tế - xã hội. Người phụ nữ đã tham gia vào tất cả các lĩnh vực kinh tế, chính trị, văn hoá, xã hội, an ninh quốc phòng..., khẳng định vai trò của mình trong gia đình và xã hội. Bài viết nghiên cứu về vai trò của phụ nữ tỉnh Thái Nguyên trong phát triển kinh tế tỉnh Thái Nguyên. Đây là một giai đoạn trong thời kì đổi mới mà phong trào phụ nữ Thái Nguyên có những bước đột phá mới và đạt được nhiều thành tựu quan trọng, góp phần vào quá trình phát triển kinh tế của tỉnh, qua đó, càng khẳng định vị trí, vai trò của người phụ nữ tỉnh Thái Nguyên trong thời kì đẩy mạnh công nghiệp hóa – hiện đại hóa đất nước và hội nhập quốc tế.</p>
<p>Từ khóa:</p> <p><i>Thái Nguyên, Vai trò của phụ nữ, kinh tế, xã hội, văn hóa</i></p>	

1. Mở đầu

Đối với một xã hội đang phát triển như Việt Nam, phần đầu vì mục tiêu bình đẳng giới là việc làm thường xuyên và nhất quán của Đảng ta nhằm phát huy vai trò của phụ nữ trong sự nghiệp phát triển đất nước. Mục tiêu bình đẳng giới xuyên suốt trong chiến lược xây dựng và phát triển đất nước. Nhà nước đã ban hành những văn bản luật quan trọng về bình đẳng giới cùng với các chương trình hành động cụ thể.

Lịch sử đã ghi nhận, tháng 1 năm 1946, lần đầu tiên, phụ nữ Việt Nam được cầm lá phiếu bầu đại biểu Quốc hội, khẳng định vị trí bình đẳng của mình so với nam giới trong việc thực hiện quyền làm chủ đất nước. Từ đó đến nay, phụ nữ Việt Nam luôn giữ vai trò quan trọng của mình trong sự phát triển của đất nước. Bình đẳng giới đã mở ra cơ hội cho phụ nữ phát huy sáng tạo đóng góp công sức, trí tuệ cho đất nước.

Mặc dù vậy, việc đấu tranh cho mục tiêu bình đẳng giới vẫn còn gặp không ít khó khăn, do nhận

thức, thái độ và hành vi mang định kiến giới vẫn còn tồn tại trong xã hội thậm chí ngay trong bản thân người phụ nữ. Yêu cầu đặt ra là cần có sự chuyển biến về nhận thức theo hướng tích cực có lợi cho sự phát triển của phụ nữ. Và quan trọng hơn cả vẫn là sự bứt phá ra khỏi những ràng buộc mang tính định kiến xã hội của phụ nữ. Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh từng nói: “Giành lại quyền bình đẳng cho phụ nữ là cuộc cách mạng lâu dài, to lớn và khó nhất. Phụ nữ muốn được bình đẳng không phải bảo Đảng và Chính phủ hay nam giới giải quyết mà phải tự phấn đấu giành lấy”. Không còn cách nào khác là người phụ nữ phải đứng lên, tự khẳng định mình để xã hội phải công nhận rằng phụ nữ xứng đáng được đối xử bình đẳng như nam giới. Sức mạnh nội lực của chị em phụ nữ là nhân tố có ý nghĩa quyết định trong công tác đấu tranh giành quyền bình đẳng. “Phụ nữ phải nâng cao tinh thần làm chủ, cố gắng học tập và phấn đấu; phải xóa bỏ tư tưởng bảo thủ, tự ti; phải phát triển chí khí tự cường, tự lập” [3]. “Bản thân người phụ nữ có

gắng vươn lên. Đó là một cuộc cách mạng đưa đến quyền bình đẳng thực sự cho phụ nữ”[2].

Trên cơ sở đó, Đảng bộ tỉnh Thái Nguyên đã chú trọng tới vấn đề nâng cao nhận thức về bình đẳng giới cho chị em phụ nữ. Mục tiêu bình đẳng giới đã được các cấp, các ngành chức năng quan tâm, đưa vào kế hoạch hoạt động, yếu tố giới đã được đưa vào đánh giá các chương trình hoạt động, điển hình như: chương trình giảm nghèo, đào tạo lao động, giới thiệu việc làm... Nữ giới có cơ hội khẳng định vai trò của mình, góp phần vào sự phát triển kinh tế bền vững của tỉnh Thái Nguyên.

2. Phương pháp nghiên cứu

Bài viết nghiên cứu về vai trò của người phụ nữ trong phát triển kinh tế- xã hội tỉnh thái nguyên. Bài viết có sử dụng phương pháp logic kết hợp với phương pháp lịch sử, ngoài ra còn có các phương pháp phân tích, so sánh, tổng hợp... để là rõ vấn đề nghiên cứu.

3. Kết quả và bàn luận

3.1. Vai trò của người phụ nữ với việc phát triển kinh tế hộ gia đình

Trong các gia đình Việt Nam, người đàn ông vẫn được coi là trụ cột về mọi mặt, nhất là trong lĩnh vực kinh tế. Tuy nhiên, phụ nữ cũng đóng vai trò là một lao động chính góp công sức không nhỏ vào việc phát triển kinh tế gia đình. Nhất là trong thời kì công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước hiện nay, người phụ nữ không chỉ biết đến công việc nội trợ, chăm lo vun vén hạnh phúc gia đình mà họ còn tham gia tích cực vào các hoạt động sản xuất, mang lại hiệu quả kinh tế cao.

Kinh tế hộ gia đình là một đơn vị kinh tế góp phần quan trọng vào sự phát triển kinh tế chung của đất nước. Việc phát huy vai trò của phụ nữ trong phát triển kinh tế hộ gia đình không chỉ là cách giúp các hộ gia đình thoát nghèo, vươn lên làm giàu mà còn góp phần thúc đẩy kinh tế xã hội phát triển. Đây cũng là con đường giải phóng phụ nữ rất có hiệu quả. Kinh tế hộ gia đình là khái niệm biểu thị các thành viên của nó có chung huyết tộc và quan hệ hôn nhân, có chung cơ sở kinh tế. Đây là mô hình kinh tế lấy gia đình làm đơn vị và tổ chức sản xuất kinh doanh. Kinh tế hộ gia đình bao gồm: kinh tế hộ nông dân, kinh tế hộ tiểu thủ công, kinh tế hộ thương mại.

Thái Nguyên là một tỉnh thuộc trung du miền núi phía Bắc, với những điều kiện tự nhiên vốn có thì mô hình kinh tế hộ nông dân là mô hình tồn tại chủ yếu và phát triển mạnh hơn cả. Phụ nữ là lực lượng đông đảo nhất hoạt động trực tiếp với ruộng đồng, đồi bãi, chuồng trại, kể cả việc tham gia quản lý sản xuất. Nhưng do phong tục tập quán, quan niệm và do nhận thức của người dân nên việc ra quyết định cuối cùng

chủ yếu là người đàn ông.

Để phát triển kinh tế, đảm bảo cho đời sống sinh hoạt hàng ngày của gia đình thì cả nam giới và phụ nữ đều tham gia các hoạt động sản xuất tạo thu nhập. Hộ nông dân chủ yếu là sản xuất nông, lâm nghiệp, chăn nuôi, ngoài ra một số hộ còn hoạt động dịch vụ trong nông nghiệp hoặc làm thuê... Nhưng trong gia đình, cả hai vợ chồng đều tham gia sản xuất nông nghiệp, nam giới thường đảm nhiệm những công việc nặng như cày bừa, phun thuốc, phát cây, khai thác gỗ, phụ nữ thường làm công việc nhẹ nhàng hơn như cấy hái, nhổ cỏ, chăm sóc vật nuôi, cây trồng, thu hoạch và bán các sản phẩm... Công việc mà phụ nữ đảm nhiệm không nặng nhọc nhưng thời gian kéo dài trong suốt chu kì sản xuất nông nghiệp, vì vậy họ phải sử dụng quỹ thời gian lớn hơn mọi người trong gia đình. Chỉ tính riêng trong sản xuất lúa gạo, qua số liệu điều tra của chúng tôi ở bảng dưới đây đã thể hiện rất rõ điều này:

Công việc	Tỷ lệ (%)	
	Vợ	Chồng
Cày lúa	96,0	4,0
Làm cỏ	93,7	6,3
Cày bừa	14,5	85,5
Gặt lúa	52,8	47,2
Phun thuốc	46,0	54,0

Như vậy, người phụ nữ luôn bận rộn với công việc đồng áng và việc nhà. Ngoài sản xuất nông nghiệp gia đình, người phụ nữ còn mở một cửa hàng tạp hoá tại nhà, phục vụ bà con trong xóm để có thêm thu nhập, tiền của không có dư nhưng cũng đủ ăn và đã đáp ứng được những nhu cầu thiết yếu nhất trong đời sống.

Với những hộ nông dân tham gia hoạt động dịch vụ trong nông nghiệp đều là những hộ khá, họ có vốn để nhập hàng và bán chịu cho người nông dân. Hơn nữa, họ phải có điều kiện thuận lợi về địa điểm, ở gần các trung tâm buôn bán như tứ thị, thị trấn. Phụ nữ tham gia phần lớn vào các khâu nhập hàng, bán hàng, quản lý sổ sách đến đòi nợ khách hàng, chiếm khoảng hơn 60%. Người đàn ông cũng tham gia vào hoạt động này, chủ yếu làm những công việc như: chở hàng đi giao cho khách, phụ giúp vợ bán hàng, chiếm từ 11 – 24%. Ngoài ra, tỉ lệ nhỏ còn lại là do các thành viên khác trong gia đình đảm nhiệm.

Trong thời kì công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước hiện nay, môi trường và điều kiện cho phát triển kinh tế gia đình được mở rộng, khối lượng công việc nhiều hơn, tính chất công việc phức tạp và ngày càng đa dạng. Vì vậy, vai trò làm chủ hộ của phụ nữ trong các gia đình nông dân ngày càng gia tăng. Họ là người quyết định đến kết quả sản xuất kinh doanh của gia đình. Điều đó đòi hỏi người phụ nữ phải có kinh

nghiệm sản xuất, kinh doanh, biết sắp xếp kế hoạch, tìm nguồn vốn và sử dụng vốn thế nào cho hợp lý, biết bố trí phân công lao động trong gia đình, nhạy bén với thị trường... Các cấp uỷ chính quyền cũng đã quan tâm, tạo điều kiện thuận lợi cho phụ nữ nông thôn trong tình phát triển kinh tế. Đặc biệt là việc thu hút đầu tư nước ngoài vào các vùng nông thôn có tiềm năng kinh tế cao, trong đó có dự án “*Phụ nữ Thái Nguyên phát triển kinh tế hợp tác*” do Uỷ ban Châu Âu và tổ chức CARE (Đan Mạch) tài trợ. Dự án được triển khai từ năm 2008 – 2020 ở 8 xã: Bảo Cường, Phúc Chu, Kim Phượng, Phượng Tiến, Diềm Mặc, Sơn Phú, Trung Hội, Phú Tiến thuộc huyện Định Hoá. Sau 4 năm triển khai, dự án đã thành lập được 130 tổ hợp tác và nhóm sở thích, 14 mô hình kinh tế với 2.321 thành viên tham gia. Hơn 1.200 lượt cán bộ hội viên từ cấp xã đến cấp tỉnh được tham gia 35 khoá học khác nhau về kỹ năng làm việc, lập kế hoạch, kỹ năng vận động chính sách cho các ứng cử viên nữ. Dự án thực hiện cụ thể qua các mô hình: trồng nấm, trồng và chế biến chè, trồng lúa, nuôi ong, sản xuất mì gạo... đem lại hiệu quả kinh tế cao. Tiêu biểu là mô hình sản xuất và kinh doanh mì gạo tại xóm Bản Lanh – xã Kim Phượng - huyện Định Hoá, được thành lập tháng 6 năm 2011, với mục đích tạo việc làm cho chị em phụ nữ nghèo, dựa trên nguồn nguyên liệu gạo Bao Thái sẵn có của địa phương. Việc đưa thiết bị máy móc vào sản xuất là một điều khá mới mẻ đối với các chị em và cũng gặp không ít khó khăn trong thời gian đầu. Nhưng sau đó các thành viên trong tổ đã được dự án hướng dẫn, đào tạo kỹ năng quản lý, tập huấn kỹ năng sản xuất mì an toàn, được tư vấn về quảng bá thương hiệu... Với sự nỗ lực, cố gắng học hỏi không ngừng của các tổ viên, thành quả lao động của tổ ngày càng nâng cao. Đây là một mô hình sản xuất hay, có hiệu quả, cần được nhân rộng để tạo việc làm cho chị em phụ nữ, giúp phụ nữ tăng thêm thu nhập, phát triển kinh tế gia đình.

Cũng trong năm 2011, “Mô hình sản xuất chè an toàn, chè hữu cơ bền vững” được tổ chức Agriterria (Thái Lan) tài trợ trực tiếp cho Hội nông dân tỉnh, triển khai ở 4 xã: Tân Cương, Phúc Triu, Phúc Xuân (Thành phố Thái Nguyên) và La Bằng (Đại Từ). Ban quản lý dự án đã tổ chức các lớp tập huấn cho 120 chi hội trưởng, chi hội phó các hội nông dân trong 4 xã, với nội dung nâng cao kiến thức, kỹ năng sản xuất, chế biến chè an toàn và cách thức tổ chức, điều hành hoạt động của các chi hội nông dân. Qua đó, năng lực sản xuất và chế biến chè an toàn của người dân trong vùng dự án được nâng lên rõ rệt, số phụ nữ tham gia các lớp tập huấn và các tổ hợp tác tăng 8% so với kế hoạch.

Nhằm đảm bảo chất lượng cuộc sống và nâng cao vị trí của phụ nữ trong việc phát triển kinh tế hộ gia đình, ban Chấp hành Hội Liên hiệp phụ nữ tỉnh đã lựa

chọn khâu đột phá trong giai đoạn 2011 – 2020 là “*Hỗ trợ phụ nữ phát triển kinh tế, tăng giàu, giảm nghèo, góp phần xây dựng nông thôn mới*”. Ban Chấp hành Hội Liên hiệp Phụ nữ tỉnh đã ra nghị quyết chuyên đề về thực hiện khâu đột phá này. Nghị quyết ra chỉ tiêu phấn đấu giảm tỷ lệ hộ nghèo và cận nghèo do phụ nữ làm chủ hộ; hàng năm, các nguồn vốn hỗ trợ cho hội viên phụ nữ phát triển kinh tế tăng từ 10% trở nên, mỗi cơ sở xây dựng được ít nhất một mô hình phát triển kinh tế theo quy mô hộ gia đình, nhóm sở thích, trang trại, làng nghề, tổ hợp tác, hợp tác xã... Mỗi năm các cấp phối hợp với các ngành tư vấn, giới thiệu và tạo việc làm cho trên 6000 lao động nữ, đào tạo nghề cho ít nhất 1.500 lao động nữ, trong đó có khoảng 70% lao động có việc làm sau đào tạo.

Phụ nữ Thái Nguyên đã từng bước vươn lên khẳng định vai trò của mình trong phát triển kinh tế hộ gia đình. Nhiều phụ nữ đã có được vị trí là người quản lý, cầm chìa khoá về chi tiêu tài chính cho gia đình. Bên cạnh những công việc nội trợ, các chị em còn thành thạo với việc trồng trọt, chăn nuôi, kinh doanh buôn bán, chứng tỏ năng lực thực sự của mình trong hoạt động sản xuất để nam giới cũng như xã hội có sự thay đổi cách nhìn nhận, đánh giá của họ về phái nữ.

3.2 Vai trò của phụ nữ tỉnh Thái Nguyên đối với xã hội

3.2.1 Vai trò của phụ nữ tỉnh Thái Nguyên trong lĩnh vực chính trị

Hiến pháp đầu tiên của nhà nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà (1946) đã ghi nhận “*Tất cả quyền bình trong nước là của nhân dân Việt Nam, không phân biệt nòi giống, gái trai, giàu nghèo, giai cấp, tôn giáo*” (Điều 1). “*Đàn bà ngang hàng với đàn ông về mọi phương diện*” (Điều 9). Tiếp đến Hiến pháp năm 1992, điều 63 quy định “*Công dân nữ và nam có quyền ngang nhau về mọi mặt chính trị, kinh tế, văn hoá, xã hội và gia đình. Nghiêm cấm mọi hành vi phân biệt đối xử với phụ nữ, xâm phạm nhân phẩm phụ nữ*”. Nhà nước ta cũng đã ban hành hàng loạt các văn bản pháp luật nhằm nâng cao vị thế của người phụ nữ trong xã hội như: Bộ luật Dân sự, Bộ luật Lao động, Luật Hôn nhân và Gia đình, Luật phòng chống bạo lực gia đình, luật bình đẳng giới...Nâng cao vị thế của phụ nữ trong lĩnh vực chính trị có vai trò đặc biệt quan trọng đối với việc nâng cao vị thế của phụ nữ trong xã hội nói chung cũng như trong thực hiện bình đẳng giới. Phụ nữ được tham gia vào các cơ quan lập pháp, hành pháp, tư pháp và các tổ chức chính trị để thực hiện cũng như giám sát việc thực hiện các quyết sách liên quan trực tiếp đến quyền và lợi ích hợp pháp của chính bản thân người phụ nữ. Một tổ chức chính trị dành cho phụ nữ hoạt động rộng khắp trong cả nước từ trung ương đến địa phương chính là Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam.

Phụ nữ Thái Nguyên tham gia hoạt động trong lĩnh vực chính trị ngày càng tăng không chỉ về số lượng mà còn tăng về chất lượng, về trình độ, năng lực quản lý. Rất nhiều phụ nữ đã trở thành các nhà lãnh đạo, quản lý, nắm giữ các vị trí chủ chốt tại đơn vị mình làm việc. Tuy nhiên, họ cũng phải đối mặt với rất nhiều khó khăn và thách thức, bởi sự bất bình đẳng giới vẫn còn tồn tại. Đó chính là rào cản đối với sự phát triển của phụ nữ. Hơn nữa, vị trí, tài năng và những đóng góp cho xã hội vẫn chưa được nhìn nhận một cách chính xác. Mặc dù pháp luật không có sự phân biệt nam nữ nhưng thực tế các quy định cho nam và nữ chưa được công bằng, phụ nữ vẫn phải chịu nhiều thiệt thòi.

Vượt lên những khó khăn và thách thức, các chị em phụ nữ thể hiện vai trò quan trọng của mình trong hoạt động chính trị, nâng cao hơn nữa vị thế xã hội của mình. Tỷ lệ nữ cán bộ tham gia cấp uỷ các cấp nhiệm kỳ 2010 – 2015 đều tăng so với nhiệm kỳ trước: cấp tỉnh đạt 12,73% (tăng 2,33%), cấp huyện đạt 16,15% (tăng 2,9%), cấp xã đạt 21,39% (tăng 3,04%). Theo kết quả bầu cử Đại biểu Quốc hội khoá XIII và đại biểu Hội đồng nhân dân các cấp nhiệm kỳ 2011 – 2016, tỷ lệ nữ tham gia cao và tăng so với nhiệm kỳ trước, cấp huyện đạt 28,57% (tăng 4,69%), cấp huyện đạt 27,38% (tăng 1,64%), cấp xã đạt 21,42% (tăng 0,88%) [4]. Đặc biệt, có 2 đại biểu nữ trúng cử đại biểu Quốc hội là Bà Lê Thị Nga (Phó chủ nhiệm uỷ ban Tư pháp của Quốc hội), và Bà Trương Thị Huệ (Bí thư huyện uỷ Đại Từ). Ngành Lao động thương binh và xã hội có 4 đại biểu ứng cử thì cả 4 đại biểu đều trúng cử, trong đó có 2 đại biểu nữ là Bà Nguyễn Thị Hằng (Giám đốc sở Lao động thương binh xã hội huyện Phổ Yên và Bà Hà Thị Hương (Trưởng phòng Lao động thương binh xã hội huyện Phú Lương). Trong tỉnh có 27/ 50 cơ quan, đơn vị cấp tỉnh có tỷ lệ nữ từ 30% trở lên và có ít nhất một lãnh đạo chủ chốt là nữ. Trong những năm gần đây, tỷ lệ nữ Đảng viên kết nạp mới chiếm khoảng 50% trong tổng số Đảng viên mới được kết nạp.

Cùng với đó, công tác đào tạo cán bộ nữ của tỉnh có nhiều đổi mới, các cán bộ nữ được tạo điều kiện về chế độ, chính sách để có thể rèn luyện, tu dưỡng tốt hơn. Đến nay, đội ngũ cán bộ trong tỉnh có trình độ văn hoá từ trung học phổ thông trở nên chiếm 98,61%, có trình độ chuyên môn từ đại học trở nên chiếm 74,67%, đào tạo sau đại học đạt khoảng 30%. Trình độ lý luận chính trị từ trung cấp trở nên chiếm 41,08%. Đại học Thái Nguyên là trường đại học lớn thứ 3 của quốc gia hiện có khoảng 70% Thạc sĩ, Tiến

sĩ, PGS là nữ trong tổng số cán bộ giảng viên của trường. Công tác bổ nhiệm vào các vị trí lãnh đạo, quản lý đối với các cán bộ nữ được thực hiện đúng quy trình, kịp thời, đúng đối tượng, tiêu chuẩn. Chất lượng cán bộ nữ được đề bạt, bổ nhiệm ngày một nâng cao.

Có thể khẳng định, phụ nữ Thái Nguyên luôn đoàn kết, tin tưởng vào sự lãnh đạo của Đảng, sáng tạo, tích cực tham gia phong trào thi đua yêu nước, vươn lên khẳng định vai trò, vị thế trong đời sống xã hội [1].

3.2.2. Vai trò của phụ nữ trong giáo dục

Giáo dục có vị trí và vai trò vô cùng quan trọng trong đời sống kinh tế và xã hội. Đất nước muốn phát triển, việc đầu tiên phải làm là đầu tư phát triển giáo dục. Giáo dục chính là nền tảng của sự phát triển bền vững, lâu dài. Để hoạt động tốt trong lĩnh vực giáo dục, đòi hỏi mỗi người phải trang bị cho mình một kho tri thức vô cùng phong phú cùng với lòng nhiệt huyết và sự tận tâm. Bởi sự nghiệp giáo dục là sự nghiệp trồng người, không phải chỉ dạy cho người học kiến thức mà phải dạy cả cách làm người, giáo dục nhân cách cho người học trở thành những người có ích trong xã hội.

Như vậy, giáo dục là một hoạt động vô cùng khó khăn, với người phụ nữ lại càng vất vả hơn. Vì công việc nội trợ trong gia đình, việc chăm sóc, giáo dục con cái đã chiếm rất nhiều thời gian của họ. Hàng ngày, người giáo viên phải lên lớp giảng bài, buổi tối về làm việc nhà, ăn uống xong lại miệt mài với trang giáo án. Người giáo viên nào cũng vậy, để đạt được thành công trong nghề nghiệp của mình cần đến rất nhiều yếu tố, phải có kiến thức, có kỹ năng, hoàn thiện nhân cách của bản thân và phải giàu nhiệt huyết. Giáo viên phải gần gũi học sinh, nắm bắt được hoàn cảnh gia đình và tâm lý học sinh mới có được kết quả tốt. Để giáo dục tốt các em đòi hỏi người giáo viên phải nỗ lực, cố gắng rất nhiều. Không những thế, việc giáo dục học sinh còn phải kết hợp chặt chẽ giữa gia đình, nhà trường và xã hội. Xây dựng tương lai của đất nước là một trọng trách vô cùng lớn lao được đặt lên vai các nhà giáo. Với sự cố gắng nỗ lực, có những người phụ nữ đã vươn lên làm lãnh đạo như hiệu phó, hiệu trưởng của các trường học hay tham gia công tác tại các phòng, sở giáo dục của tỉnh. Đặc biệt, trong những năm gần đây số lượng giáo viên nữ tại các trường cao đẳng, đại học, các cơ sở dạy nghề tăng cao và tăng liên tục. Biểu hiện qua số liệu chúng tôi thu thập được ở bảng dưới đây:

**Tổng số giáo viên nữ tại các trường
giai đoạn 2010 – 2020 (Đơn vị: người)**

Trường	Năm			
	2010	2011	2015	2020
Dạy Nghề	103	128	259	218
Cao đẳng	832	905	965	814
Đại học	1.036	1.251	1.484	1.411

Nguồn: [5]; [6]

Qua số liệu cho thấy lực lượng phụ nữ trong ngành giáo dục tỉnh Thái Nguyên ngày càng tăng, đặc biệt là trong giai đoạn 2010 - 2020. Điều đó chứng tỏ phụ nữ đang cố gắng phấn đấu không ngừng và khẳng định vai trò quan trọng của mình đối với sự nghiệp giáo dục.

3.2.3 Vai trò của người phụ nữ trong lĩnh vực nghiên cứu khoa học

Bước chân vào con đường nghiên cứu khoa học là bước chân vào con đường đầy chông gai và gian khó. Với người phụ nữ phải có quyết tâm và nghị lực rất lớn mới có thể làm được. Cũng như hoạt động trong lĩnh vực chính trị, giáo dục hay các lĩnh vực xã hội khác, hoạt động nghiên cứu khoa học của phụ nữ gặp rất nhiều khó khăn. Vì bên cạnh việc hoàn thành nhiệm vụ ở cơ quan, người phụ nữ còn phải gánh vác cả trách nhiệm công việc trong gia đình.

Tuy nhiên, với niềm đam mê công việc, sự ham muốn học hỏi để nâng cao hiểu biết cho bản thân, phụ nữ Thái Nguyên đã đạt được những thành tựu đáng kể trong nghiên cứu khoa học. Chính những đóng góp ấy đã và đang làm thay đổi sự nhìn nhận của mọi người về vai trò của phụ nữ trong xã hội. Nhưng những khó khăn mà phụ nữ gặp phải trong hoạt động nghiên cứu khoa học chưa được khắc phục triệt để. Vấn đề đầu tiên cần nói đến là định kiến giới, nó khiến người phụ nữ không được ủng hộ khi đi theo con đường nghiên cứu khoa học. Không phải phụ nữ nào cũng được gia đình tạo điều kiện để tiến hành nghiên cứu khoa học. Bên cạnh đó, phụ nữ còn gặp trở ngại về vấn đề thời gian và việc phải làm thế nào để cân bằng giữa đời sống gia đình và công việc. Đặc biệt với những cán bộ nữ trẻ khi có con nhỏ sẽ gặp nhiều khó khăn hơn, công việc gia đình phải gánh vác nhiều hơn. Chính gánh nặng gia đình đã làm giảm sút sự thăng tiến, vươn lên của họ, tạo cho họ tâm lý an phận, ít nỗ lực phấn đấu. Đó là lý do khiến phụ nữ ít tham gia các hoạt động nghiên cứu khoa học hơn nam giới. Nhất là với các lĩnh vực khoa học tự nhiên thì phụ nữ càng không được khuyến khích tham gia. Do ảnh hưởng của tư tưởng coi thường phụ nữ trong xã hội phong kiến mà nhiều người còn thiếu tin tưởng vào năng lực nghiên cứu khoa học của phụ nữ. Hơn nữa độ tuổi

nghỉ hưu của phụ nữ sớm hơn nam giới, vì vậy nó ảnh hưởng tới việc đào tạo, thời gian nghiên cứu và phát triển tài năng của phụ nữ.

Một phụ nữ say mê nghiên cứu khoa học, Nguyễn Thị Ngân – Giám đốc bảo tàng văn hoá các dân tộc Việt Nam. Trong 6 năm (từ 2004 – 2010) chị Ngân đã chủ trì và tham gia nghiên cứu 4 đề tài khoa học, đã được nghiệm thu và đạt loại xuất sắc cấp Bộ. Đó là các đề tài “Tang ma của dân tộc Nùng ở Việt Nam”, “Hôn nhân và gia đình của dân tộc Nùng”, “Văn hoá Giê Triêng, Brâu ở Việt Nam”, và “Trang phục các tộc người nhóm ngôn ngữ Môn - Khơ me”. Đề tài “Nghiên cứu nhận diện văn hoá dân tộc Chứt ở tỉnh Quảng Bình” do chị chủ trì cũng đã hoàn thành và nghiệm thu cấp cơ sở. Trong số các công trình nghiên cứu của chị có 3 công trình là: “Hôn nhân và gia đình của dân tộc Nùng”, “Văn hoá Giê Triêng, Brâu ở Việt Nam”, và “Trang phục các tộc người nhóm ngôn ngữ Môn - Khơ me” đã được lựa chọn xuất bản, phát hành rộng rãi. Công trình nghiên cứu của chị được đánh giá cao bởi có ý nghĩa về lý luận, khoa học và khả năng ứng dụng hiệu quả, đáp ứng được yêu cầu phát triển của xã hội. Để có được những nghiên cứu sâu, sự đánh giá chính xác và đúng bản chất giá trị văn hoá của các đồng bào dân tộc thiểu số, nhất thiết cán bộ nghiên cứu phải đến với nhiều bản làng xa xôi, hẻo lánh. Đặc biệt là phải cùng sinh hoạt, đồng cam cộng khổ với nhân dân trong điều kiện kinh tế còn thiếu thốn và thời tiết khắc nghiệt, mới có được những tư liệu quý giá, những bức ảnh sống động phục vụ cho việc nghiên cứu.

Tiếp nữa là nhà khoa học nữ đã được nhận giải thưởng “*Vì sự phát triển phụ nữ trong khoa học*” do tập đoàn L’Oreal và tổ chức UNESCO tài trợ, đó là tiến sĩ Hoàng Thị Bích Thảo, công tác tại trường đại học Nông Lâm Thái Nguyên. Đây là một tiến sĩ trẻ tuổi ngành khoa học cây trồng. Chị đã tham gia nghiên cứu đề tài: “Đinh dưỡng cây trồng, thủy canh cây trồng” và “Cao lương ngọt – cây trồng năng lượng sinh học”. Tiến sĩ Hoàng Thị Bích Thảo được nhận giải thưởng qua việc thực hiện đề án tìm cách biến cây cao lương ngọt thành năng lượng thay thế xăng dầu truyền thống hiện nay. Công trình khoa học này mang tính sáng tạo rất cao, đòi hỏi phải có sự đầu tư về trí tuệ và thời gian rất lớn. Tiến sĩ Thảo đã chứng minh được loại cây này còn nhiều ưu thế hơn cả ngô, sắn. Qua nghiên cứu cho thấy đây là loại cây có thể sống ở vùng đất nghèo dinh dưỡng và thích hợp nhất ở Việt Nam để tạo năng lượng sinh học nếu có được các giống phù hợp. Đó là một đóng góp không nhỏ vào sự phát triển ngành sinh học của nước ta.

Muốn có được thành công trong hoạt động nghiên cứu khoa học cũng như trong bất cứ hoạt động xã hội khác, người phụ nữ phải nỗ lực hết mình. Phía sau

của những người phụ nữ thành đạt ấy luôn là những người đàn ông biết thông cảm, quan tâm, cùng san sẻ gánh nặng gia đình. Bên cạnh đó là sự ủng hộ của đồng nghiệp và sự giúp đỡ, tạo điều kiện của cơ quan công tác.

Như vậy, qua nghiên cứu về vai trò của phụ nữ Thái Nguyên trong đời sống văn hoá cộng đồng, chúng tôi nhận thấy rằng, người phụ nữ ngày nay luôn đóng một vai trò quan trọng không những trong đời sống gia đình mà còn trong đời sống kinh tế, xã hội. Họ là cơ sở cho một cuộc sống bền vững và hạnh phúc. Với những đóng góp và sự cống hiến của mình, vai trò của người phụ nữ ngày càng có một vị trí, vai trò thiết yếu và không ai có thể thay thế. Để người phụ nữ đảm đương được vai trò của mình, đồng thời phát huy được hết khả năng bản thân để phát triển trong thời hiện đại, yếu tố tự thân của mỗi phụ nữ là rất quan trọng. Chỉ khi nào tính tích cực, chủ động của người phụ nữ được khơi dậy, phụ nữ mới vừa có thể đảm đương tốt quan hệ gia đình bền chặt, một tổ ấm hạnh phúc [7].

4. Kết luận

Thái Nguyên là một vùng đất nổi tiếng với đặc sản chè nhưng phụ nữ Thái Nguyên không chỉ gắn liền với những hoạt động phát triển kinh tế, mà còn gia tích cực vào các lĩnh vực hoạt động xã hội và đạt hiệu quả cao, đóng vai trò quan trọng trong sự phát triển kinh tế xã hội của tỉnh Thái Nguyên cũng như sự phát triển của đất nước.

Phụ nữ Thái Nguyên đã đạt được những thành tích đáng kể trong nhiều lĩnh vực. Các chị không chỉ hoàn thành thiên chức của người phụ nữ là làm vợ, làm mẹ mà còn chung tay phát triển kinh tế gia đình vững mạnh, xây dựng gia đình “no ấm, bình đẳng, tiến bộ, hạnh phúc”. Mỗi phụ nữ đã đóng góp công sức của mình vào việc tạo nên một tế bào lành mạnh cho xã hội. Các lĩnh vực hoạt động của xã hội đang tích lũy được một lực lượng lao động nữ đông đảo. Tuy phụ

nữ có hạn chế hơn nam giới về mặt sức khoẻ, nhưng họ đã chứng minh mình không thua kém nam giới về sức mạnh trí tuệ và năng lực lãnh đạo.

Cùng với xu thế phát triển chung của thời đại, phụ nữ Thái Nguyên đã và đang từng bước vươn lên khẳng định vai trò và vị thế quan trọng của mình trong đời sống văn hoá cộng đồng, góp phần phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh Thái Nguyên nói riêng, của cả nước nói chung trong thời công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước và hội nhập quốc tế.

REFERENCES

- [1]. Thai Nguyen Newspaper (2021), *Thai Nguyen Women: Affirming the role and position in the new situation*, <https://baothainguyen.vn/tin-tuc/chinh-tri/phu-nu-thai-nguyen-Khang-dinh-vai-tro-vi-the-trong-tinh-hinh-moi-29102-97.html>, accessed October 15, 2021.
- [2]. *Ho Chi Minh full episode* (1995), episode 2, National Political Publishing House, Hanoi.
- [3]. *Ho Chi Minh full episode* (2011), episode 11, National Political Publishing House, Hanoi.
- [4]. Duyen, P.T.L. (2013), Initial understanding of the role of women in the cultural life of the community in Thai Nguyen province, Scientific research project, Thai Nguyen University of education.
- [5]. *Statistical Yearbook of Thai Nguyen Province 2011* (2021) - Thai Nguyen Statistical Office.
- [6]. *Statistical Yearbook of Thai Nguyen Province 2020* (2021) - Department of Statistics of Thai Nguyen Province.
- [7]. Party Building Magazine (2021), *The great role of Vietnamese women*, <http://www.xaydungdang.org.vn/Home/van-hoa-xa-hoi/2018/11347/Vai-tro-to-lon-cua-phu-nu-Viet-Nam.aspx>, accessed on December 19, 2021.